

Valtioneuvoston periaatepäätös ammatillisen aikuiskoulutuksen rahoittamisen suunnitteluperiaatteista

Taustaa

Tilastokeskuksen selvityksen mukaan vuosikymmenen taitteessa 1,5 vuoden aikana noin 700 000 henkilöä osallistui ammatilliseen aikuiskoulutukseen.

Opetushallinnon alaisuudessa tähän koulutukseen osallistuu vuosittain yli 250 000 henkilöä. Koulutuksen järjestäjinä toimivat mm.

- ammatilliset kurssikeskukset (työllisyyskoulutus ja muu kurssitoiminta),
- ammatilliset oppilaitokset (iltalinjat, jatkolinjat ja erikoisluokat, kurssitoiminta, työllisyyskoulutus, yksityisoppilaat),
- teollisuuden ammattikoulut, ammattiopistot ja liikealan erikoisoppilaitokset (jatkokoulutus ja kurssitoiminta), sekä
- korkeakoulujen täydennyskoulutuskeskukset ja kesäyliopistot (avoin korkeakouluopetus ja kurssitoiminta).

Päätöksen tavoite

Periaatepäätös määrittää valtion, kuntien ja työnantajien vastuun ammatillisen aikuiskoulutuksen tarjonnan rahoittamisessa ja yhtenäistää rahoituksen perusteita.

Lisäksi periaatepäätöksellä määritetään aikuisopiskelijain toimeentuloturvan kehittäminen niin, että he pystyisivät entistä paremmin ja monipuolisimmin käyttämään hyväkseen lisääntyviä koulutusmahdollisuuksia.

Eri osapuolten vastualueet

Opetushallinnon vastuulle jää omaehtoisesti koulutukseen hakeutuville suunnatun koulutustarjonnan rahoittaminen ja heidän toimeentuloturvansa järjestäminen, työllisyyskoulutuksessa koulutusta järjestävien oppilaitosten perusresurssointi sekä sellaisten edellytysten luominen oppilaitoksille ja korkeakouluille, että nämä voivat tarjota riittävää ja riittävän

tasokkaita henkilöstökoulutuspalveluja.

Kuntien vastuulle jää osallistuminen ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen tarjonnan rahoittamiseen sekä oman henkilöstönsä koulutuksen rahoitus.

Työnantajan vastuulle jää oman henkilöstökoulutuksensa rahoittaminen. Opetushallinto tukee kuitenkin edelleen pienyritysten henkilöstökoulutusta ja teollisuuden ammattikoulujen, ammattiopistojen liikealan erikoisoppilaitosten toimintaa.

Kukin ministeriö vastaa oman sektorinsa kehittämiseen liittyvän aikuiskoulutuksen rahoittamisesta. Tämän periaatteen mukaisesti työllisyyskoulutus järjestetään siten, että opetushallinto vastaa oppilaitosten perusresurssoinnista ja työvoimahallinto ostaa ko. koulutuksen ammatillisilta kurssikeskuksilta, oppilaitoksilta, korkeakouluilta tai muilta koulutuksen järjestäjiltä. Vastaavasti esimerkiksi terveydenhuoltoalan lakisääteisen täydennyskoulutuksen rahoituksesta vastaa työnantaja ja tähän tarkoitukseen tuleva valtio-rahoitus otettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan valtion tulo- ja menoarviossa.

Aikuisopiskelijan toimeentuloturva

Opintotukilain muuttamisesta annetun lain (95/87) mukaan aikuisopintorahaa koskeva kokeilu järjestetään vuosina 1987—1990. Aikuisopintorahana voidaan suorittaa ansiotason mukaan määräytyvää ansionmenetykskorvausta muun opintotuen lisäksi.

Periaatepäätöksen tavoitteeksi on asetettu työttömyyden perusteella määräytyvä perustoimeentuloturva kaikille 30-vuotta täyttäneille opiskelijoille. Tämä tulos saavutettaneen kokeiluna jo niiden opiskelijoiden osalta, joiden tulojen perusteella määräytyvä aikuisopintoraha muodostuu keskimäärin suuremmaksi.

Aikuisopintorahakokeilun yhteydessä päätetään myöhemmin milloin perustoimeentuloturva aikuisopiskelijoille turvataan.

Valtioneuvoston periaatepäätös

Valtioneuvosto on, asian oltua 26.2.1987 valmistavasti käsiteltävänä valtioneuvoston rahoitustarpeiden, opetusministeriön esittelystä päättäneenä, että ammatillisen aikuiskoulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamista suunnitellaan seuraavien periaatteiden mukaisesti.

I Yleistä

1. Periaatepäätöksellä pyritään tavoitteellisesti selkiyttämään eri osapuolten vastuuta ammatillisen aikuiskoulutuksen tarjonnan rahoittamisessa ja yhtenäistämään rahoituksen perusteita. Tavoitteena on, että monimuotoinen ammatillinen aikuiskoulutus pystyisi joustavasti ja tehokkaasti vastaamaan työelämän nopeasta kehityksestä ja aikuisväestön lisääntyvistä omaehtoisista koulutustarpeista aiheutuvaan koulutuskysyntään. Lisäksi periaatepäätöksellä pyritään aikuisopiskelijain opintotukien toimeentuloturvan kehittämiseen niin, että he pystyisivät entistä paremmin ja monipuolisemmin käyttämään hyväkseen lisääntyviä koulutusmahdollisuuksia.

Tähän päätökseen sisältyvät kannanotot on ryhmitelty siten, että ammatilliseen aikuiskoulutukseen, osallistuvat on jaettu omaehtoisesti koulutukseen hakeutuviin, henkilöstökoulutukseen työnantajan määrääminä osallistuviin ja työllisyyskoulutukseen osallistuviin.

II Omaehtoisesti koulutukseen hakeutuvat

2. Ammatillisten kurssikeskusten ja oppilaitosten järjestämän ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen tarjonta rahoitetaan yhtenäisesti siten kuin ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetussa laissa (494/83) peruskoulutuksen osalta säädetään. Tästä koulutuksesta aiheutuvien käyttökustannusten rahoitukseen osallistuvat valtio, opiskelijan kotikunta ja kohtuulliseksi katsottavin kustannuksin opiskelija itse.
3. Korkeakoulujen järjestämä aikuisten ammatilliseen peruskoulutukseen rinnastettava koulutus rahoitetaan samalla tavalla kuin muu korkeakoulujen perustutkintoihin johtava koulutus.
4. Ammatillisten kurssikeskusten ja oppilaitosten järjestämän täydennyskoulutuksen tarjonnan rahoittamiseen osallistuvat valtio ja kohtuulliseksi katsottavin kustannuksin opiskelija itse.

5. Korkeakoulujen maksullisena palveluimintana järjestämästä täydennyskoulutuksesta opiskelijalle aiheutuvia kustannuksia voidaan alentaa valtion tulo- ja menoarvioon otettavalla määrärahalta.
6. Kohdissa 2—5 tarkoitettun koulutuksen tarjonnan valtionrahoitus säilytetään valtion tulo- ja menoarviossa opetusministeriön pääluokassa.
7. Kohdissa 2—5 tarkoitettuun koulutukseen osallistuvien opintotukijärjestelmää pyritään kehittämään siten, että 30 vuotta täytäneille päätoimisesti koulutukseen osallistuville taataan toimeentuloturva, joka on mitoitettu vähintään työttömyyden perusteella maksettavan perusturvan mukaisesti. Aikuisopiskelijain opintotuen tasosta päätetään vuosina 1987—90 toteutettavan aikuisopintorahakokeilun yhteydessä.
8. Ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetussa laissa (498/83) tarkoitettujen etuudet myönnetään soveltuvin osin ammatillisten kurssikeskusten ja oppilaitosten järjestämään aikuisten ammatilliseen perus- ja jatkokoulutukseen osallistuville.

III Henkilöstökoulutukseen työnantajan määrääminä osallistuvat

9. Julkisen hallinnon ja yksityisen sektorin henkilöstökoulutuksesta vastaa työnantaja joko järjestämällä itse tämän koulutuksen tai ostamalla sen muilta koulutuksen järjestäjiltä.
10. Valtio tukee pienyritysten henkilöstökoulutusta valtion tulo- ja menoarviossa opetusministeriön pääluokkaan otettavalla määrärahalta, jolla ammatillinen kurssikeskus, oppilaitos tai korkeakoulu voi alentaa pienyritykselle tästä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia.
11. Valtio osallistuu edelleen ammatillisten erikoisoppilaitosten rahoittamiseen.
12. Henkilöstökoulutukseen työntekijä osallistuu työnantajan määrääminä työ-, virka- tai toimiehtosopimuksen mukaisin eduin.

IV Työllisyyskoulutukseen osallistuvat

13. Työllisyyskoulutuksen rahoituksesta vastaa valtio. Tavoitteena on kehittää työllisyyskoulutuksen hallintoa siten, että työvoimahallinto ostaisi työllisyyskoulutuksena järjestettävän ammatillisen perus- ja jatkokoulutuksen ammatillisilta kurssikeskuksilta, oppilaitoksilta ja korkeakouluilta sekä muun koulutuksen edellä mainituilta tai muilta koulutuksen järjestäjiltä valtion

- tulo- ja menoarviossa työvoimaministeriön pääluokkaan osoitettavalla määrärahalta.
14. Työllisyyskoulutukseen osallistuva henkilö saa siihen kuuluvan toimeentuloturvan. Työtön tai välittömästi työttömyysuhan alainen henkilö voi työllisyyskoulutuksen eduilla osallistua muuhunkin koulutukseen.

V Kokeilu- ja kehittämistoiminnan rahoittaminen

15. Keskushallinnon hyväksymän kokeilu- ja kehittämistoiminnan suunnittelu- ja seurantakustannuksista vastaa ensisijaisesti valtio. Tässä tarkoituksessa yhdistetään ammattikasvatushallituksessa työllisyyskoulutuksen ja muun aikuiskoulutuksen kehittämisen voimavarat. Korkeakoulujen voimavaroja ammatillisen aikuiskoulutuksen tutkimukseen lisätään.
16. Valtion tulo- ja menoarvioon opetusministeriön pääluokkaan otettavilla määrärahoilla voidaan ammatillisia kurssikeskustoja, oppilaitoksia ja korkeakouluja avustaa

maksullisena palvelutoimintana toteutettavan koulutuksen aloittamisessa sekä koulutustarjontansa kehittämisessä, jos yhteiskunnan kannalta tarpeellista koulutusta ei pystytä muutoin riittävästi järjestämään.

VI Jatkotoimet

17. Esitettyjen periaatteiden toteuttamiseksi opetusministeriö käynnistää yhteistyössä asianomaisten viranomaisten kanssa ja käyttäen hyväksi alan järjestöjen asiantuntemusta yksityiskohtaisen selvitystyön, jonka yhteydessä valmistellaan tarvittavat säännösmuutokset ja arvioidaan kustannusvaikutukset.

Helsingissä 5 päivänä maaliskuuta 1987

Opetusministeri *Pirjo Ala-Kapee*

Osastopäällikkö
ylijohtaja *Leevi Melametsä*